

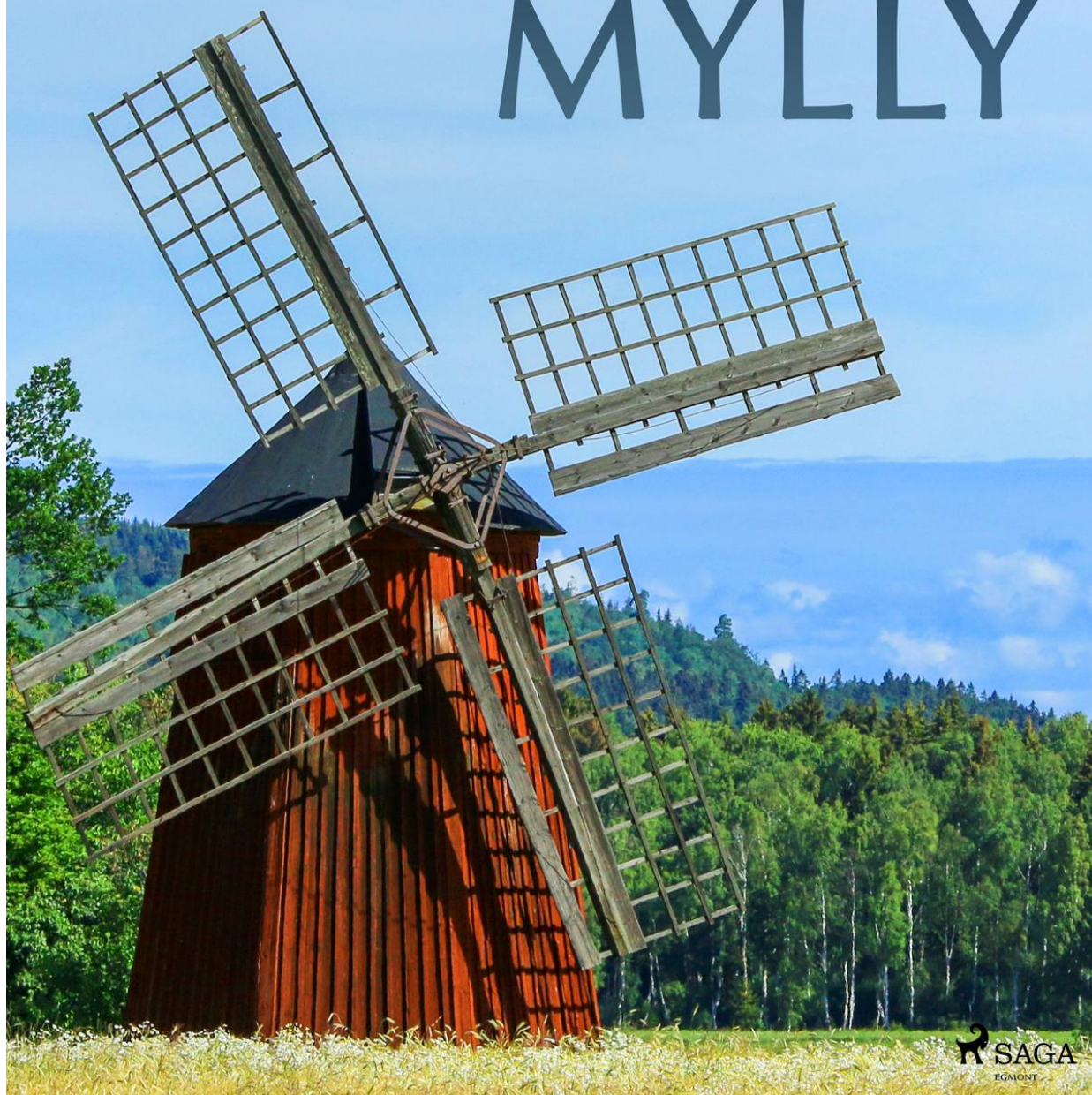
JOEL LEHTONEN

PUNAINEN
MYLLY

JOEL LEHTONEN

PUNAINEN MYLLY

 SAGA
EGMONT

Joel Lehtonen

Punainen mylly

SAGA Egmont

Punainen mylly

Cover image: Shutterstock
Copyright © 2020 SAGA Egmont
All rights reserved
ISBN: 9788726307504

1. e-book edition, 2020
Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com - a part of Egmont,
www.egmont.com

I

Laulu maantielle.

Maantie, rakkahin ystävä! Jo monta vuotta sitten halusin laulaa laulun sinulle, kiitoksena kaikesta, jota minulle annoit. Sinä, joka olet rajaton, lopun-näkymätön!

Maantie, joka olet herättänyt minut vähän väliä uuteen elämään, joka olet kenkinyt jalkani jälleen keveästi nousemaan. Aina niistä ajoista asti, jolloin piennä poikana kuulin ensi kertaa ylistyksen sinulle.

Pieni piikatyttö lauloi sen kesäisenä sunnuntaina kuistilta, jota humaloista rakennettu lehti maja köynnösti. Näin hän lauloi, laaksoihin katsellen, surunvoittoisesti, kun kuuntelin häntä kuistin kaidetta vasten nojaten:

»Maantie on pitkä ja sannoitettu...»

— — oli siinä paljon muita säkeitä. Mutta tämä ensimmäinen oli kaunein, aina on se soinut ihanasti mielessäni.

Se oli sunnuntai, välkkyvässä koivuissa lempeä tuuli. — Ja silloin huomasin sinut, maantie, ensi kertaa mäeltä, miten sinä laaksossa kiertelit ja nousit keltaisena vaaroille. Ja siellä hohdit kutsuvana, aukenit kuin kultainen virta. Sieltä etenit kesäiseen metsään, rakkaihin kyliin, joissa kotikoirat kulkijoita haukkuivat, kuljit lainehtivain ruiskumpareitten alla, sitten ylös, sitten iloisesti alamäkeen huimaa rinnettä, ja menit välkkyväin vetten kannasta, poppeleja ja syreenejä kasvavan kalmiston ohi. Ja kaupunkiin, jonka kellojen soitto kuului loitolta, ihanaisena päivänä.

Silloin rakastuin sinuun, loppumaton, määrätön: sentähden kaunis kuin aavistus.

Olen kulkenut sinua sitten monet vuodet. Monet vuodet olen sinua rakastanut enimmäen maailmassa, — ehkä yhtä paljon vain liitäviä pilviä, — kotimaassa ja muuallakin, — sillä sinä olet universaali kuin itse kauneus.

Sinä veit minut kotilaaksosta surumielisenä elokuun iltana.

Ensimmäisillä seikkailuilla diligensissä mielistyin varrellasi majatalojen vallattomaan riemuun.

Ajoin silloin pohjan raukoilla rajoilla, jossa ainoa iloni oli, että sinä johdit minua sieltä *pois*, sieltä, kolkoilta korpimailta, jossa kai sinä itsekin surit kaiken köyhyyttä, kaitana louhissa ryömien. —

Ja sitten kävelin sinua paljain jaloin nuorena valkolakkina. Ensi lauluni olet sinä innoittanut. Ensimmäiset ihanat, melkein lapsen kulta-kiharat ovat maantien kululla vastaani liehuneet.

Niin, ne olivat onnen päiviä, mutta joita seurasi muuta,— elämän vaihtelu kuin maantie, jokapäiväpaisteisilta vainioilta painuu metsän pimentoon.

Sinulle, uskottu, ovat kyyneleeni tippuneet. Sinua pitkin olen sairaana kulkenut. Sinä olet johtanut yksinäisten jokien rannoille, kuin unhoituksen virroille, — kunnes taas olet kutsunut minut elämään suloisilla, *epämääräisillä* lupauksillasi.

Mitä kaikkea sinusta kertoisin! Olet ollut seuralaiseni, kulkenut kanssani kuin ystävä käsikoukkua, — kesin, talvin, keväällä, rattaiden pyörät kinoksia vääntäen, syksyöisin, jolloin tie kuultaa edestä kuin harmahtava nauha.

Enkö muistaisi vaihteluja, joita annoit minulle, kun kiisin seurassasi hanuria soittaen ja runoillen nuorena voimassani?

Enkö sinun varrellasi metsäruusu-lehdossa voittanut sinisilmäistä neittä? Eikö hän sinun nähtesi kuutamossa hyväillyt ohimoitani.

Enkö ole vierelläsi pellolla lapio kädessä tervehtinyt onnellisia ohi-ajavia! Silloin ikäänkuin heräsin jälleen, — tuskaan, että olin unohtanut sinut, että halveksin elämää niin, että voin pitää peltoa sinua parempana!

Taas kiisin veikkojen kanssa elonuhmasta juopuneena, pyssyjä laukoen, syksyn keltaisen kuun kuumottaessa.

Ah, sadat ja parhaat ovat *minun* muistoni sinusta, öin ja päivin, talvin ja syksyin. Kauniit täällä. Kauniit muualla, kun läksin veljesi, jalon, kiitävän rautatien seurassa kohti ihania maita.

Ja kun palasin, löysin jälleen sinut yhtä kauniina kuin ennen synnyinseudulla, siimeisessä metsässä, lämmin santa paljaan jalan astella, tuulen vilvoittaessa rintaa, tie, jota äitini harhaavat jalat jo astelivat.

Ja muistan talven, jolloin lausuilin taas lumipyryssä naiselle, joka kahlaili edessäni hangessa, kuumia tunnustuksia, kunnes hän, tumma, kääntyi ja kietousi kaulaani. Sinä tiedät, maantie, intohimon väristyksset, tiedät, kuinka puut sinä yönä seisoivat korkeina ja ylhäisinä kahden puolen sinua, mahtavina kuin sankarirunoelmat.

Kesän hautoessa kangasta olen hyväillyt partaallasi nauravaa, vaaleaa naista, — senkin näit sinä, kevytmielinen ystävä. Ja leikilläsi kiedoit kuumana kesäpäivänä lapsesi tomun pyörteesen, kuin jumalia kuljettavaan pilveen...

Ken luki kaiken onnen, luetteli aarteet, kuin meren sannan, joita ihmislapselle suot. Miten sinut nähdessään tahtoo kulkea, yhä kulkea, kuinka on vaikea kääntyä takaisin, koska haluaa nähdä, mitä tulevassa käänteessäsi kätket? Mitä ihmisiä ja kohtaloita olet näyttänyt minulle! Viisautta, — hulluutta. Kuinka onnellisia ollaan hevosenkengän kappaleista, joita sinä hulluille lahjoitat! Mutta minä tunnen rikkaat lahjasi, joita annoit, kuljinpa repaleissa tai ajoin vaunuilla. —

Ah, maantie, miten syvämielinen, toivoton olet syysyönä. Mutta miten keikaileva ja kevyt olet, kun kevät-ilta hymyilee ja sielussa herää suloinen, eleginen uusien vaiheiden laulu.

Erilainen eri seuduilla, et yhtä ja samaa yksitoikkoista, vaan rikas kuin elämä! — Siellä, aivan sinisessä etelässä, öljypuumetsissä olet lumivalkea, — siellä olen kävellyt ruusunpunertavia vuoristoja ja muuritettuja vuorikaupunkeja kohti.

Miten erilainen kuin koti-tuulella ollessasi, — lapsuuden laakson maantie, jonka varrella emännäiset tarjosivat minulle sinisestä kupista kirkasta viinaa.

Muutteleet muotoasi kuin sadun käärme. Paikoin olet punainen, paikoin sinertävä. Joskus, kaivosseuduilla, olet musta hiilistä, ja itsekin näytät silloin koettavan juosta kiireesti pois tuosta liekitsevästä helvetistä, orjuutetuimman työn paikoilta. — — —

Ja sinä, joka olet kaikkea, — sinulle en ole ennen laulanut! — Parhaallensa on ihminen aina kiittämätön! Miksi palvelisi sitä, joka on kuitenkin uskollinen? — Niinpä jäi kiitos sanomatta sinulle, joka näytit minulle alppien kylmän yksinäisyyden ja jotain niin muistoilla rauhoittavaa kuin Via Appian laatat, sinulle, joka olet yhtä suuri kuin se rakkaus, jota — ei ole missään.

Niinkin uskon olin jo, että aloin haaveilla maantien vastakohtaa, kotia! Neljää pian nähtyä seinää, jotain ihmistä, johon tutustuu tuokiossa kyllästyäkseen. Ahtautta, kahleita. Sinun kilpailijanas, suuri, tuntematon, iäti uutta antava!

Niin, sellaista minä jo mietin. Miten naurettavaa!

Mutta tänään näin sinut jälleen — Jumalan kiitos! Pelastitko minut vielä kerran kuolemasta, paikalleen juurtumasta kuin puu? — Näin sinut taas tänään ihanuudessasi, marraskuun päivänä, Parisin ruohoisilta

valleilta! Kuinka olit kaunis, kuinka avonainen! Ja päätön!
Siellä höyryt, siellä riemuiset lähtösoitot, vihellykset!

... Menet jonnekin, riemastut, katselet, — kaikki tulee pian tutuksi, nähdyksi, — rumaksi. Kaikesta tahtoo pois. Mutta yksi on, joka on niin määrätön, että se aina pysyy kauniina, — sitä kauniimpana, kaunoiseni.

Jälleen tahdon kanssasi nyt, lumoojatar. Ehkä *nyt* tiedän, mihin sovellun?

Ota minut, ota, kunnes lasket iäksi rinnallesi, sinä, jota olen rakastanut enemmän maailmassa.

»Maantie on pitkä ja sannoitettu»...

Paris, marrask. 1911.

Junassa.

Vaunuosastossa ottaa nuori ja harmaaihoinen pappi käsille kultareunaisen rukouskirjansa ja alkaa lukea höpötellä, tuo, jonka naama on litteä kuin loukussa olleen rotan ja parransänki karkea.

Hänen vieressään istuu ranskalainen nuori mies, ja pappiin katsoessaan hän vetää suunsa hymyyn, silmähtää uudestaan pappiin ja sitten nuoreen madameen, joka istuu häntä ja pappia vastapäätä.

Madame ottaa vilkkaasti vastaan hänen hymynsä, kuin tempaisemalla, ja vilkaisee pappiin; ja häntä hytkähyttää niin nauru, että hänen täytyy kääntyä ikkunasta katsomaan.

Ja hymyilevä nuori mies keikahtaa sohvalla selkäkenoon ja ummistaa silmänsä kuin uneen. Ja madamekin kallistaa nyt keikailevasti kasvonsa seinän nojaan, ummistaa silmänsä, mutta povi kohoelee huokauksesta.

Sillä välistä he kumpikin raottavat silmiään ja katsovat toisiinsa, ja nuori mies hymyilee sitten silmät ummessa ja ojentelee kiusaantuneesti sääriään.

Pappi, hän supisee kultareunaista kirjaansa; nyt hän katselee varovasti ympärilleen ja luulee, että toiset osastossa nukkuvat. Silloin hän laskee kirjan helmaansa ja raaputtelee uutterasti päätänsä, ja haukoittelee ikävissään.